

Asia: VN/12603/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

1. Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja luovuttaminen

Onko asiakas- ja potilastietojen käsittelystä ja luovuttamisesta säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Asiakas- ja potilastietojen käsittelystä on säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti.

2. Tahdonilmaukset

Tiedonhallintapalvelua koskevaan 11 §:ään on lisätty uusi kohta liittyen muihin asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon kytkeytyviin palveluihin ja asiakastietojen käsittelyyn liittyvistä tahdonilmauksista. Tiedonhallintapalveluun voisi tallentaa esimerkiksi henkilön vastustuksen hänen tietojensa käytöstä biopankkitoiminnassa. Onko tahdonilmauksista käsittelystä ja luovuttamisesta säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Ajatuksena hyvä, koska tiedonhallintapalvelu yhdistää eri asiakas- ja potilasasiakirjoista keskeiset asiakastiedot. Muut tahdonilmaukset on kuitenkin laaja käsite, jota olisi esityksessä syytä tarkentaa.

3. Erityissuojattavat asiakirjat

Lain 9 §:stä poistettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuus siitä, mitkä asiakasasiakirjat on luokiteltava erityistä suojausta edellyttäviksi. Lain mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaisi määräykset valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen toteutuksen edellyttämistä tietojärjestelmien olennaisista vaatimuksista ja määrittää asiakasasiakirjojen tietosisällöt ja tietorakenteet sekä tietorakenteissa valtakunnallisesti hyödynnettävät koodistot. Pitäisikö erityissuojattavista asiakirjoista säätää asiakastietolaissa ja potilasasiakirja-asetuksessa? Onko erityissuojattavista asiakirjoista säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Koska sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasasiakirjat ovat lähtökohtaisesti salassa pidettäviä, pidämme riittävänä sitä, että Thl sähköisen tiedonhallinnan käytännön ohjauksesta vastuullisena tahona antaa 4 mom. mukaan tarvittaessa tarkempia määräyksiä, eikä asetuksenantoa erikseen lakiin tarvitse kirjata.

4. Omatietovaranto

Lain 12 §:ssä säädetäisiin, että henkilö voi antaa suostumuksensa siihen, että palvelunantajalle voidaan luovuttaa omatietovarannossa olevia hyvinvointitietoja sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttamiseksi. Onko hyvinvointitietojen luovuttamisesta säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Ei huomautettavaa.

5. Omatietovaranto

Lain 19 ja 21 §:ssä säädetäisiin, että henkilöllä on oikeus saada omat asiakas- ja potilastietonsa omatietovarantoon ja edelleen hyvinvointisovelluksiin hyödynnettäviksi. Onko asiakas- ja potilastietojen luovuttamisesta omatietovarantoon säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa? Pitäisikö omatietovarantoon liittyvät hyvinvointisovellukset sertifioida?

Säädökset tietojen luovuttamisesta ovat selkeät. Omatietovarantoon liittyvät hyvinvointisovellukset tulisi sertifioida tietosuojan ja tietoturvan vähimmäisvaatimusten täyttämiseksi.

6. Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käytöstä perittävät maksut

Esityksen 47 §:ssä esitetään muutettavaksi valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käytöstä perittävien maksujen perusteita siten, että Kansaneläkelaitoksen tulisi toimittaa arvio seuraavien neljän vuoden kustannuksista yhden vuoden sijasta. Muutoksella tavoitellaan sitä, että merkittävien, valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden hoidon edellyttämien investointien kustannukset voidaan huomioida useamman vuoden jaksotuksella niin, etteivät kustannukset kasaannu yksittäiselle vuodelle. Onko maksuihin liittyvistä menettelyistä säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Valtakunnallisen tietojärjestelmäpalvelun investointi-, kehittämis- ja ylläpitokustannukset tulisi rahoittaa valtion budjetista. Tietojärjestelmäpalveluiden tulisi olla yhdenvertaisesti käytettävissä riippumatta palveluntuottajan asemasta, koosta tai muista tekijöistä esim. kustannusten suuruudesta.

7. Rekisteröidyn oikeus rajoittaa käsittelyä

Olisiko asiakastietolaissa säädetävä siitä, että rekisteröidyn oikeutta käsittelyn rajoittamiseen voitaisiin rajoittaa silloin, kun rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden (EU:n yleinen tietosuojasetus 18 art 1 kohta a alakohta)?

Asiakastietolaissa tulee säätää siitä, että rekisteröidyn oikeutta käsittelyn rajoittamiseen voitaisiin rajoittaa, erikseen määritellyissä erityistapauksissa, mikäli rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden.

8. Muut huomiot

Voitte kirjoittaa muut huomionne tähän

Tiedon hallinnointi kahdessa valtakunnallisessa rekisterissä tulee toteuttaa siten, että asiakasta ja hänen asioitaan voidaan hoitaa kokonaisvaltaisesti, ammattilaisten tehtäväkohtaisten käyttöoikeuksiensa puitteissa, tietojärjestelmien sitä estämättä tai vaikeuttamatta.

Määttä Irene
Pellon kunta - Hyvinvointilautakunta